

Міщенко Марина Сергіївна, к. психол. н., доцент кафедри психології,
*Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини, Україна*

Владимирова Юлія Віталіївна, магістрантка,
*Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини, Україна*

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ РЕФЛЕКСИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Питання професійного становлення особистості практичного психолога є актуальним в умовах постійної соціокультурної трансформації сучасного суспільства. Професія психолога у наш час стає все більш затребуваною та багатоаспектною. Це висуває додаткові вимоги до його індивідуально-психологічних особливостей, до рівня розвитку цілого комплексу професійно важливих якостей, а тому й до рівня професійної та особистісної підготовки під час навчання у закладі вищої освіти.

Рефлексивність – одна з найбільш суттєвих особливостей людської свідомості, без якої неможливе її функціонування, – стверджує О. П. Огурцов [1].

Н. І. Пов'якель [2] зазначала, що професійна рефлексія психолога-практика спрямована на:

- усвідомлення себе реального і себе як особистості;
- усвідомлення себе як професіонала, своїх дій, поведінки й іміджу та прогнозування їх наслідків;
- усвідомлення змісту запиту клієнта, істотності запиту і його глибинного змісту;
- усвідомлення змісту ситуації клієнта та можливих засобів її розвитку;
- моделювання наслідків і прогнозування дій клієнта.

Рефлексивність дозволяє психіці усвідомити проблеми майбутньої професійної діяльності, модифікувати її за рахунок власних внутрішніх

ресурсів, створити умови набуття професійних рефлексивних знань, що стимулюють рефлексивну поведінку та діяльність особистості професіонала, котрі, в свою чергу, стають засобом розвитку цієї ж рефлексивності, яка стимулює розвиток, збагачення та посилення професійно важливих якостей майбутнього психолога.

На сучасному етапі наукової розробки феноменології рефлексивності майбутнього психолога існують три характеристики цього поняття: рефлексивність як рефлексія, рефлексивність як складова рефлексії, рефлексивність як метасистемне утворення. Будучи не виражено поєднані, ці модули виражають сутність поняття «рефлексивність майбутнього психолога», котре трактується нами як системне утворення, специфічна й унікальна психічна властивість та індивідуальна мета-якість суб'єкта, котра структурує та інтегрує особистісні та професійно важливі якості у цілісному зв'язку, водночас розвиваючи, збагачуючи й посилюючи їх на основі формування власних цінностей і принципів та визначення стратегії саморозвитку й професійного розвитку.

Рефлексивність майбутнього психолога – це системне утворення, специфічна й унікальна психічна властивість та індивідуальна мета-якість психолога як суб'єкта майбутньої професійної діяльності.

Отже, рефлексивність особистості є способом і механізмом виходу системи психіки за власні межі, що детермінує пластичність й адаптивність, та забезпечує можливості самоконструювання, саморозвитку і самодетермінації, у тому числі у професійній сфері.

Література:

1. Огурцов А. П. Рефлексия. *Новая философская энциклопедия*: в 4-х т. Т. 3. М., 2001. С. 445–450.
2. Пов'якель Н. І. Професійна рефлексія психолога-практика. *Практична психологія та соціальна робота*. 1998. № 6–7. С. 3–6.